

نام و نام خانوادگی:		برنام خردمند جان و خرد		نام آزمون: پایان نوبت دوم	
نام درس: علوم و فنون ادبی ۱		علوی		زمان: ۱۰۰ دقیقه	
پایه تحصیلی: دهم (انسانی)		مؤسسه علمی آموزشی علوی		تاریخ برگزاری آزمون: ۱۴۰۴/۰۳/۱۰	
ردیف		سؤالات علوم و فنون ادبی پایه دهم			
تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی (۴ نمره)					
۱	درست یا نادرست بودن عبارات زیر را مشخص کنید. الف) منظومه «درخت آسوریک» و «یادگار زیران» هر دو اصل پارتی دارند. ب) شعر حکمی و اندرزی (تعلیمی)، در دوره سلجوقیان به پختگی رسید. ج) ابوعلی بلعمی، کتاب «تاریخ بلعمی» را که به زبان عربی بود، به فارسی برگرداند. د) پس از ناصر خسرو، ستایی در دوره دوم از حیات شعری خود، به سیر و سلوک معنوی پرداخت.				
۲	در هر یک از عبارات زیر، قسمت درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) نیمه قرن پنجم، دوره (بلوغ - پختگی و کمال) نثر فارسی است. ب) بهره‌گیری کم‌تر از لغات عربی، یکی از ویژگی‌های نثر دوره (سامانی - غزنوی و سلجوقی) است. ج) دوره رواج نثر (فتی - موزون) قرن ششم هجری و نخستین نمونه آن، کتاب «کلیله و دمنه» است. د) در تمام طول قرن سیزدهم، سبک (هندی - بازگشت) بر شعر فارسی مسلط است.				
۳	هر یک از جملات زیر، مربوط به کدام یک از ویژگی‌های (زبانی - ادبی - فکری) سبک خراسانی است؟ الف) بسیار ساده بودن قافیه و ردیف ب) غلبه داشتن روح سادی و نشاط و خوش‌باشی در شعر ج) سادگی زبان شعر				
۴	با توجه به نظریه ارسطو در مورد تقسیم‌بندی شعر، هر یک از سبک‌های ستون «الف» مربوط به کدام مورد از ستون «ب» است؟ (یک مورد در ستون «ب» اضافی است)				
۵	در کدام گزینه همه آثار مربوط به نثر دوره «غزنوی و سلجوقی» است؟ ۱) کیمیای سعادت - کشف‌المحجوب - تاریخ بیهقی ۲) قابوس‌نامه - سیاست‌نامه - تاریخ بلعمی				
۶	کدام گزینه از مشخصات ویژگی زبانی شعر در قرن پنجم و ششم است؟ الف) رواج داستان‌سرایی و منظومه‌های داستانی ب) فراوانی ترکیبات نو ج) ورود اصطلاحات عرفانی د) آوردن مترادف‌ها و توصیف‌های فراوان هـ) کاهش سادگی و روانی کلام و حرکت به سوی دشواری متون				
۱) الف - ج ۲) ب - د ۳) ج - د ۴) ب - هـ					
موسیقی شعر (۶ نمره)					

نام و نام خانوادگی:		برنام خرداند جان و خرد		نام آزمون: پایان نوبت دوم											
نام درس: علوم و فنون ادبی ۱		علوی		زمان: ۱۰۰ دقیقه											
پایه تحصیلی: دهم (انسانی)		مؤسسه علمی آموزشی علوی		تاریخ برگزاری آزمون: ۱۴۰۴/۰۳/۱۰											
ردیف	سؤالات علوم و فنون ادبی پایه دهم														
۷	جاهای خالی را با واژه‌های مناسب کامل کنید. الف) آشکارترین ابزار موسیقایی شعر، است. ب) تعداد هجاهای یک کلمه با تعداد های آن کلمه برابر است.														
۸	در بیت‌های گروه «الف» کدام یک از آهنگ‌ها و وزن‌های گروه «ب» به کار رفته است؟ <table><tr><td>الف</td><td>ب</td></tr><tr><td>الف) برآمد خروشی سیاه از دو روی / جهان شد بر از مردم جنگجوی</td><td>(۱) سنگین و غمتاک</td></tr><tr><td>ب) مَلکی که پریشان شد، از شومی شیطان شد / باز آن سلیمان شد، تا باد جتین بادا</td><td>(۲) حماسی و کوپته</td></tr><tr><td>ج) آن بیکر شریف جو بر روی خاک ماند / بر روی او پیاده گذشت و سواره هم</td><td>(۳) شاد و شورانگیز</td></tr></table>					الف	ب	الف) برآمد خروشی سیاه از دو روی / جهان شد بر از مردم جنگجوی	(۱) سنگین و غمتاک	ب) مَلکی که پریشان شد، از شومی شیطان شد / باز آن سلیمان شد، تا باد جتین بادا	(۲) حماسی و کوپته	ج) آن بیکر شریف جو بر روی خاک ماند / بر روی او پیاده گذشت و سواره هم	(۳) شاد و شورانگیز		
الف	ب														
الف) برآمد خروشی سیاه از دو روی / جهان شد بر از مردم جنگجوی	(۱) سنگین و غمتاک														
ب) مَلکی که پریشان شد، از شومی شیطان شد / باز آن سلیمان شد، تا باد جتین بادا	(۲) حماسی و کوپته														
ج) آن بیکر شریف جو بر روی خاک ماند / بر روی او پیاده گذشت و سواره هم	(۳) شاد و شورانگیز														
۹	واج «ه» در کدام یک از گزینه‌ها مصوّت تیسّست؟ (۱) لانه (۲) تابنده (۳) توجّه (۴) درنده														
۱۰	در بیت «الف» چند هجای کشیده و در بیت «ب» چند هجای کوتاه وجود دارد؟ الف) آب زنید راه را هنن که نگار می‌رسد / مژده دهید باغ را بوی بهار می‌رسد ب) کی رفته ای ز دل که نمنا کنم تو را؟ / کی بوده‌ای نهفته که پیدا کنم تو را؟														
۱۱	در هر یک از واژه‌های گروه «الف» کدام نشانه‌های هجایی گروه «ب» به کار رفته است؟ (یک مورد در گروه «ب» اضافی است). <table><tr><td>الف</td><td>ب</td></tr><tr><td>الف) پستوانه</td><td>(۱) - U . U -</td></tr><tr><td>ب) تازه‌تری</td><td>(۲) - U - -</td></tr><tr><td>ج) دلتوازن</td><td>(۳) U - U -</td></tr><tr><td></td><td>(۴) - - U -</td></tr></table>					الف	ب	الف) پستوانه	(۱) - U . U -	ب) تازه‌تری	(۲) - U - -	ج) دلتوازن	(۳) U - U -		(۴) - - U -
الف	ب														
الف) پستوانه	(۱) - U . U -														
ب) تازه‌تری	(۲) - U - -														
ج) دلتوازن	(۳) U - U -														
	(۴) - - U -														
۱۲	کدام مصراع از تکرار چهار بار «- - - -» حاصل شده است؟ (۱) اگر کاری کنی مزدی ستانی (۲) نفس باد صبا مشک‌فشان خواهد شد (۳) کجا دانتند حال ما سبک‌باران ساحل‌ها؟														
۱۳	نشانه‌های هجایی بیت زیر با نشانه‌های هجایی کدام بیت، دقیقاً یکسان است؟ «گر بای در دامن آری جو کوه / سرت ز آسمان بگذرد در شکوه» (۱) مرئجان دلم را که این مرغ وحشی / ز بامی که برخاست، مشکل نشیند (۲) مروّت نباشد بر افتاده زور / بَرَد مرغ دون، دانه از پیش مور														
۱۴	بیت زیر را بخوانید و با توجه به واژگان قافیه جدول را کامل کنید. «چندان که گفتم غم با طیبیان / درمان نکردند مسکین غریبان» <table><tr><td>حروف الحاقی</td><td>حروف اصلی</td><td>حرف روی</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>					حروف الحاقی	حروف اصلی	حرف روی							
حروف الحاقی	حروف اصلی	حرف روی													

نام و نام خانوادگی:		برنام خراوند جان و خرد		نام آزمون: پایان نوبت دوم									
نام درس: علوم و فنون ادبی ۱		علوی		زمان: ۱۰۰ دقیقه									
پایه تحصیلی: دهم (انسانی)		مؤسسه علمی آموزشی علوی		تاریخ برگزاری آزمون: ۱۴۰۴/۰۳/۱۰									
ردیف	سؤالات علوم و فنون ادبی پایه دهم												
۱۵	در کدام بیت «قاعده قافیه» متفاوت است؟ (۱) گوهر خود را هویدا کن، کمال این است و بس / خویش را در خویش پیدا کن، کمال این است و بس (۲) ای پادشه خوبان داد از غم تنهایی / دل بی تو به جان آمد وقت است که بازی (۳) صد شکر گویم هر زمان هم جنگ را هم جام را / کاین هر دو بردند از میان هم تنگ را هم نام را (۴) بخور تا توانی به بازوی خویش / که سعیت بود در ترازوی خویش												
۱۶	در همه گزیده ها، حروف قافیه بر اساس الگوی «مضوت + صامت + حرف یا حروف الحاقی» است؛ به جز: (۱) بتمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست / بگشای لب که قند فراوانم آرزوست (۲) ای آن که غمگینی و سزاواری / و ندر نهان، سرشک همی باری (۳) با من بگو تا کیستی، مهری بگو، ملهی بگو / خوابی خیالی کیستی، اشکی بگو آهی بگو (۴) اگر هوشمندی به معنی گرای / که معنی بماند نه صورت به جای												
۱۷	با توجه به مصراع دوم بیت داده شده، جدول زیر را کامل کنید. «ای نفسِ خرمِ بادِ صبا / از بر یار آمده ای، مَرَحبا» <table><tr><td>خط عروضی</td><td>۱</td><td>۲</td><td>۳</td></tr><tr><td>نشانه‌های هجایی</td><td>۴</td><td>۵</td><td>۶</td></tr></table>					خط عروضی	۱	۲	۳	نشانه‌های هجایی	۴	۵	۶
خط عروضی	۱	۲	۳										
نشانه‌های هجایی	۴	۵	۶										
زیبایی شناسی (۶ نمره)													
۱۸	در کدام بیت، تکرار «واژه» و «واج» از نوع «صامت» و «مضوت» بر زیبایی و گوش نوازی آن افزوده است؟ (۱) سرو را بین بر سماع بلبلان صبح خیز / همچو سرمستان به بستان، پای کوب و دست زن (۲) گو بهار دل و جان باش و خزان باش، ار نه / ای پسا باغ و بهاران که خزان من و نوست												
۱۹	ارکان سجع را در عبارت زیر مشخص کنید و نوع آن را بنویسید. «مال از پیر آسایش عمر است، نه عمر از پیر گرد کردن مال.»												
۲۰	با توجه به ابیات زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. (۱) خواب نوشین بامداد رحیل / باز دارد پیاده را ز سبیل (۲) بگفت از سور کمتر گوی بامور / که موران را قناعت خوش‌تر از سور (۳) بی عمر زنده‌ام من و این پس عجب مدار / روز فراق را که تهدد در شمار عمر (۴) از تنگ چه پرسی که مرا نام ز تنگ است / وز نام چه پرسی که مرا تنگ ز نام است الف) در کدام بیت، مضوت کوتاه «-» واج آرایی ایجاد کرده است؟ ب) در کدام بیت، بیش‌ترین بهره از «واژه آرایی» برده شده است؟ ج) در کدام بیت، آرایه‌های «تکرار» و «جناس ناهمسان» هر دو وجود دارند؟												
۲۱	با توجه به ابیات زیر، آرایه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) پای استدلالیان چوبین بود / پای چوبین سخت بی تمکین بود (ترصیع - واژه آرایی) ب) نویهار است در آن گوش که خوش دل بلشی / که بسی گل بدمد باز و تو در گل باشی (جناس ناهمسان - جناس همسان) ج) پدر با پسر یکدگر را کنار / گرفتند کرده غم از دل کنار (جناس همسان - تکرار)												

نام و نام خانوادگی:		برنام خردمند جان و خرد		نام آزمون: پایان نوبت دوم													
نام درس: علوم و فنون ادبی ۱		علوی		زمان: ۱۰۰ دقیقه													
پایه تحصیلی: دهم (انسانی)		مؤسسه علمی آموزشی علوی		تاریخ برگزاری آزمون: ۱۴۰۴/۰۳/۱۰													
ردیف	سؤالات علوم و فنون ادبی پایه دهم																
۲۲	نوع «سجع» به کار رفته در عبارات زیر را مشخص کنید. (الف) دوستی را که به عمری فراحتگ آرند نشاید که به یک دم بیازارند. (ب) صیاد بی روزی، ملهی در دجله نگیرد و ملهی بی اجل در خشک نمیرد.																
۲۳	هر یک از ابیات گروه «الف» را به آرایه مناسب گروه «ب» وصل کنید. <table><tr><td>الف</td><td>ب</td></tr><tr><td>الف) در رفتن جان از بدن گویند هر نوعی سخن / من خود به چشم خویشتن دیدم که جاتم می رود</td><td>(۱) واچ آرای</td></tr><tr><td>ب) برگ بی برگی بود ما را نوال / مرگ بی مرگی بود ما را حلال</td><td>(۲) اشتقاق</td></tr><tr><td>ج) گل نعمتی است هدیه فرستاده از بهشت / مردم کریم تر شوند اندر نعیم گل</td><td>(۳) ترصیع</td></tr><tr><td>د) بهرام که گور می گرفتی همه عمر / دیدی که چگونه گور بهرام گرفت</td><td>(۴) سجع</td></tr><tr><td>هـ) خیزید و خز آرید که هنگام خزان است / باد خنک از جانب خوارزم وزان است</td><td>(۵) جناس همسان</td></tr></table>					الف	ب	الف) در رفتن جان از بدن گویند هر نوعی سخن / من خود به چشم خویشتن دیدم که جاتم می رود	(۱) واچ آرای	ب) برگ بی برگی بود ما را نوال / مرگ بی مرگی بود ما را حلال	(۲) اشتقاق	ج) گل نعمتی است هدیه فرستاده از بهشت / مردم کریم تر شوند اندر نعیم گل	(۳) ترصیع	د) بهرام که گور می گرفتی همه عمر / دیدی که چگونه گور بهرام گرفت	(۴) سجع	هـ) خیزید و خز آرید که هنگام خزان است / باد خنک از جانب خوارزم وزان است	(۵) جناس همسان
الف	ب																
الف) در رفتن جان از بدن گویند هر نوعی سخن / من خود به چشم خویشتن دیدم که جاتم می رود	(۱) واچ آرای																
ب) برگ بی برگی بود ما را نوال / مرگ بی مرگی بود ما را حلال	(۲) اشتقاق																
ج) گل نعمتی است هدیه فرستاده از بهشت / مردم کریم تر شوند اندر نعیم گل	(۳) ترصیع																
د) بهرام که گور می گرفتی همه عمر / دیدی که چگونه گور بهرام گرفت	(۴) سجع																
هـ) خیزید و خز آرید که هنگام خزان است / باد خنک از جانب خوارزم وزان است	(۵) جناس همسان																
۲۴	با ذکر دلیل بیان کنید که شاعر در کدام بیت از آرایه «موازنه» بهره برده است؟ (۱) جفا بل بود، بر عاشق شکستی / وفا گل بود، بر دشمن فشاندی (۲) ما برون را نتگریم و قال را / ما درون را پتگریم و حال را																
۲۵	نوع جناس ناهمسان را در ابیات زیر بنویسید. (الف) مرا زمانه ز یارم به منزلی انداخت / که راضی ام به نسیمی کز آن دیار آید (ب) زد به دلم در آنشی، عشق بتی که نام او / زهره و آفتاب را زهره به آب می کند (ج) کتوت که چشم است اشکی بیار / زبان در دهان است عذری بیار																
۲۶	در چند بیت از ابیات زیر، جناس همسان وجود دارد؟ (الف) ای مهر تو در دلها، وی مهر تو بر لبها / وی سورتو در سرها، وی سرتو در چانهها (ب) تا روانم هست نامت بر زبان دارم روان / تا وجودم هست خواهد بود نقش در ضمیر (پ) هر که گوید کلاغ چون باز است / نشوندش که دیدهها باز است (ت) گوشه گرفتم ز خلق و فایدهای نیست / گوشه چشمت بلای گوشه نشین است (۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک																
نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)																	
۲۷	با توجه به حکایت زیر به موارد خواسته پاسخ دهید. شیخ ما را گفتند: «که فلان کس بر روی آب می رود». گفت: «سهل است جغزی و صعودای نیز بر روی آب می رود.» گفتند: «فلان کس در هوا می برد». گفت: «زغن و مگس نیز در هوا می برد.» گفتند: «فلان کس در یک لحظه از شهری به شهری می رود». شیخ گفت: «شیطان نیز در یک نفس از مشرق به مغرب می رود.» این چنین چیزها را چندان قیمتی نیست. مرد آن بود که در میان خلق بتشیتد و برخیزد و بخسبد و بخرد و بفروشد و در بازار در میان خلق، ستد و داد کند و زن خواهد و با خلق در آمیزد و یک لحظه از خدای غافل نباشد.» (الف) دو مورد از ویژگی های زبانی متن را بنویسید. (ب) دو ویژگی فکری (مفهوم) حکایت را بیان کنید.																

نام و نام خانوادگی:		برنام خرداند جان و خرد		نام آزمون: پایان نوبت دوم	
نام درس: علوم و فنون ادبی ۱		علوی		زمان: ۱۰۰ دقیقه	
پایه تحصیلی: دهم (انسانی)		مؤسسه علمی آموزشی علوی		تاریخ برگزاری آزمون: ۱۴۰۴/۰۳/۱۰	
ردیف	سؤالات علوم و فنون ادبی پایه دهم				
۲۸	با توجه به متن زیر از «ترجمه تفسیر طبری» به پرسش‌ها پاسخ دهید. «و چون ابرهه (را) چشم بر عبدالملک افتاد، حالی حرمت او را از تخت فرو آمد و بنشست با عبدالملک، و او را گفت که یا پیر، حاجت خواه ابرهه چنان دانست که او حاجت خفته خواهد خواست، و به دلش اندر بود که اگر حاجت خفته خواهد، بدو بخشد.» الف) در قسمت مشخص شده، یک ویژگی زبانی سبک خراسانی بارز است: آن ویژگی را به همراه نمونه بنویسید. ب) این کتاب، مربوط به دوره «سامانی» است یا دوره «غزنوی و سلجوقی»؟ ج) کدام گزینه از ویژگی‌های اثر این دوره است؟ ۱) حذف افعال به قرینه - تمثیل و استتهاد به آیات، احادیث و اشعار عرب - اطناب ۲) کوتاهی جملات - لغات کم کاربرد فارسی در مقایسه با دوره‌های بعد - ایجاز و اختصار در لفظ و معنا				
۲۹	با توجه به شعر زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «پهنگی پخته خود را چه خوشی گفت / به دین ما حرام آمد کرانه به موج آویز و از ساحل پرهیز / همه دریاست ما را آشیانه» الف) مهم‌ترین ویژگی فکری شعر چیست؟ ب) الگوی هجایی درستی واژه «موج» در کدام گزینه آمده است؟ ۱) صامت + مصوت کوتاه + صامت ۲) صامت + مصوت کوتاه + صامت + صامت				
۳۰	دو مورد از ویژگی‌های ادبی متن زیر را بنویسید. «و بدان که نخستین چیزی که حق تعالی آفرید، قلم را آفرید: چنان که پیغمبر صلی الله علیه و آله فرمود: <u>اَوَّلُ مَا خَلَقَ اللهُ تَعَالَى الْقَلَمَ</u>، و قلم را فرمود که بر لوح بگردد و بنویس هر چه تا قبلت بخواهد بود: پس هر چه خواست آفریدن و خواست بودن تا رستخیز، همه قلم بنوشت به امر حق عز و جل.»				
۳۱	شعر زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید. «جهانا چه بدمهر و بدخو جهانی / خو آشفته بازار بازارگانی به هر کار کردم تو را آزمایش / سراسر فریبی، سراسر زبانی و گر آزمایش صدبار دیگر / همانی همانی همانی همانی» الف) دو مورد از ویژگی‌های زبانی شعر را بنویسید. ب) تقطیع هجایی واژه «همانی» با کدام یک از گزینه‌های زیر متفاوت است؟ ۱) سراسر ۲) جهانا ۳) زبانی ۴) آشفته ج) مفهوم مشترک بیت اول و بیت زیر را بنویسید. «حافظ مدار امید فرج از مدار چرخ / دارد هزار عیب و ندارد تفضلی»				
موفق باشید.					